

Ö BİZE DEĞİL, BİZ ONA AİTİZ..

Son zamanlarda hemen her yerde karbon ayak izi, iklim değişikliği, enerjinin korunumu, organik ürün, geri dönüşüm gibi herkesin konuştuğu, az çok fikir sahibi olduğu ama nasıl hayatımızın içine girdiğini tam olarak anlayamadığı kavramlar ortaya çıktı. Aldığımız t-shirtten, içtiğimiz suyun şişesine, çocuklarımızın oyuncaklarına kadar sirayet eden bu kelimeler bizim ne zaman yaşamımıza dahil oldu? Biz ne zaman dünyanın varoluşundan beri kendi kendini dengeleyen "çevre"yi hem bozan hem de iyileştirenler olduk? Dünyanın çevre sorunları sadece insanı etkilemeye başladığı zaman mı var oldu? Elbette hayır. Ama insanın müdahaleleri tüm doğayı etkiledi. Örneğin Amerika'da bulunan ve dünyanın en büyük milli parklarından olan Yellowstone'da, bundan 90 yıl kadar önce kurtlar yok edildi ve ekosistem değişti. Kurtların

yokluğunda geyik popülasyonu oldukça arttı ve geyikler bitki örtüsüne büyük zararlar verdi. Öyle ki zamanla ağaç boyları kısaldı, kuraklık başladı ve erozyon meydana geldi. Tabii ki bu değişimden birçok hayvan da etkilendi. 70 yıl kadar

sonra durumun anlaşılmasıyla, parka kurt sürüleri bırakıldı ve zamanla azalan geyik sayısı sayesinde doğal bitki örtüsü tekrar canlandı. Kuşlar, porsuklar, ördekler, sürüngenler, ayılar ve kunduzlar yeniden Yellowstone ekosistemine katıldılar. ►

Hatta kunduzların yaptıkları küçük barajlar nehir yataklarını değiştirdi, göletler oluşturdu ve erozyonu önlemeye büyük katkıda bulundu. Bu olanların tümü, insanlığın tehlikeli olarak sınıfladığı bir çarkın dengeden çıkarılması ile meydana geldi ve etkisi uzun yıllar sonra farkına varıldı. Ancak insanlık için tehlikeli olanın diğer canlılar için yaşam alanı yarattığı görüldü. İnsanın yaşama içgüdüğü ve hakim olma isteği, açıkça, doğaya müdahale etmesinin en önemli nedenleri arasında.

Zamanla düzenli hayata geçen insanoğlu, toplu yaşamın getirdiği ihtiyaçlar ve sıkıntılar ile yüz yüze geldi. 19. yüzyılda sanayi devrimiyle başlayan endüstrileşme ve buna bağlı olarak artan nüfusla büyüyen şehirler, ilk çevre sorunlarının meydana gelmesine yol açtı. İlk kez 1952 yılında İngiltere'nin başkenti Londra'da 4000 kişinin ölümüyle sonuçlanan hava kirliliği felaketi bunların en

önemlilerindendir. Çevre sorunlarının birincil etkilerinden olan bu olayların haricinde, kaynağının bir çevre sorunu olduğu sonradan anlaşılan olaylar da sıkça yaşandı. Bunların en önemlilerinden biri 19. yüzyıl ortalarında yaşanan tifo ve kolera salgınları sırasında Koch ve Pasteur'ün hastalıkların sebebinin atık sular olduğunu keşfetmesidir. Çok sayıda insanın ölümüne sebep olan kolera ve tifo salgınları yüzünden kanalizasyon sisteminin gerekliliği ortaya çıktı. O zamana kadarsa Avrupa'da kanalizasyon sistemi bulunmadığı için evlerden sokaklara atık sular ve lağım suları boşaltılırdı. Hatta bu durum Fransa'da ve Almanya'nın Köln şehrinde o kadar vahim durumdaydı ki insanlar üst katlardan dökülen atık sulara denk gelmemek için sokak ortalarından

yürümek zorunda kalıyordu. Topuklu ayakkabının icadının da bu duruma bağlı olduğu söylenir. Bu dönemde yapılan bir diğer buluş da yine atık su kaynaklı kötü kokuları bastırmak için geliştirilen kolonya (Köln) ve parfümdür. Maalesef bu maddeler de ilerleyen yüzyıllarda gelişerek içlerinde zararlı gazlar ihtiva etmeye başladılar ve bu sebeple atmosfer yapısını bozarak günümüzün önemli çevre olaylarından olan küresel ısınmanın

sebeplerinden biri haline geldiler. Bu gazlar yaşamımızı sürdürmemiz için mutlak şart olan havanın doğal bileşiminde bulunan gazların normalin üzerinde yoğunluğa çıkmasına ve aşırı miktarda artmasına sebep olarak havanın bileşimini bozdular. Güneşten gelen ışınların ısı enerjisinin tutulumunu arttırarak, dünyanın ortalama sıcaklığının artmasına sebep oldular. Bu duruma neden olan diğer gazlar ise çoğunlukla insanın enerji üretimi sonucunda ortaya çıkmıştır. İnsanın yaşamını kolaylaştırmak ya da daha fazla konfor sağlamak amacıyla yeni ürünler de elektrik enerjisine ve ısı enerjisine duyduğumuz ihtiyacı her geçen gün arttırmaya devam ediyor. Bu ihtiyacı karşılamak için kullanılan kömür, doğal gaz ve petrol gibi fosil yakıtlar da daha fazla çevre kirliliğine neden oluyor. Bundan önceki yüzyılda insanoğlunun asıl ihtiyacı daha fazla yiyecek üretmekti. Bu yüzden geleneksel tarım yöntemleri terk edildi. Melez tohumlar, böcekleri ve istenmeyen bitkileri öldüren kimyasal ilaçlar, suni gübreler ve yeraltı suyundan beslenen sulama sistemleri kullanılmaya başladı... Verimli topraklarsa birer birer azaldı. Bu kayıplara rağmen insanoğlunun nüfusu artarken, endüstrileşme hızlandı ve kontrol edilemeyecek

şekilde büyüme gerçekleşti. Bu büyümenin olumsuz etkileriyle çevre kazaları ve sorunları olarak bizlere geri döndü. Dünyanın çeşitli yerlerinde meydana gelen çevre kazaları ve çevre sorunları oldukça fazla canlı yaşamını sona erdirdi. Bu sorunlara çözüm bulmak için 5-16 Haziran 1972'de İsveç'in Stokholm kentinde toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bu duruma dikkat çekmek için 5 Haziran'ı Dünya Çevre Günü ilan etmiştir. Çevre sorunlarının ve çözüm önerilerinin görüşüldüğü çeşitli uluslararası toplantılar bugün de gerçekleşmeye devam ediyor. Dünyanın doğal dengesine daha fazla zarar verilmemesi hatta mümkün olduğunca eski haline getirmek için kararlar alınıyor ve ülkeler bu kararların altına imza atıyor. Fakat bu duruma karşılık, insanoğlu kendi için talepte bulunmaya da hala devam ediyor. "İnadına Canlı" adlı kitabında Vandana Shiva şöyle yazar. "Dünya insanlara ait değildir. İnsanlar dünyaya aittir. Bütün her şey, aileyi birbirine bağlayan kan bağı gibi birbirine bağlıdır. Dünyanın başına gelen ne varsa, dünyanın evlatlarının da başına gelir." Aslında bu bakış açısı her şeyi açıklıyor. İnsanoğlu doğaya hükmetmek yerine onunla bütün olmaya çalıştığında birçok sorunun

çözümünü de bulunmuş olacak. Elbette ki sorulması gereken büyük soru, insanoğlu alışkanlıklarından sıyrılıp sıyrılamayacağı. Üstelik bunu yapmazsak dünyadan önce kendi sonumuzu getireceğimizi bildiğimiz halde...

Merve BALTA
ÇEVRE MÜHENDİSİ
STANDART POMPA

 YORUM YAZIN...

bu yazı hakkındaki görüşlerinizi
editor@monetatanitim.com
adresimize yazabilirsiniz.